

RAZISKOVALNA NALOGA
OSNOVNA ŠOLA VOJNIK

NEČLOVEŠKO RAVNANJE Z ŽIVALMI

Sociologija

Mentorica: Milena Jurgec

Lektorica: Milena Jurgec

Avtorice:

Brigita Krajnc, 1998

Tjaša Randl, 1998

Vojnik, marec 2013

ZAHVALA

Zahvaljujeva se mentorici in lektorici Mileni Jurgec za izvrstno mentorstvo, odlično sodelovanje, spodbujanje in usmerjanje pri pisanju raziskovalne naloge.

Zahvala velja Osnovni šoli Vojnik, ki je vsem raziskovalcem omogočila napovedano spraševanje. Nudila nam je tudi veliko oporo in pomoč pri pisanju raziskovalne naloge.

Zahvala dr. vet. med. Marjanu Ivanu Kerčmarju, direktorju zavetišča Mala hiša in prof. dr. Janošu Butinarju, vodji Zavetišča za živali Postojna, ter gospodu Marku Omanu, vodji Zavetišča Ljubljana, da so si vzeli čas in odgovorili na najin elektronski vprašalnik..

Vsekakor pa brez pomoči naših najbližjih in najdražjih ne bi šlo tako gladko in uspešno. Zahvaljujeva se staršem za neizmerno razumevanje, vztrajnost in spodbujanje.

Zahvaljujeva se vsem, ki so kakorkoli pomagali pri nastajanju raziskovalne naloge.

Vsem še enkrat hvala!

KAZALO VSEBINE

ZAHVALA	2
POVZETEK	5
SUMMARY	6
1 UVOD	7
1.1 Hipoteze	7
2 TEORETIČNI DEL	9
2.1 Kaj je mučenje živali?.....	9
2.2 Kontakti organizacij in društev za zaščito živali.....	9
2.3 Pobijanje živali v imenu modne industrije in prestiža.....	9
2.4 Krznarske farme	10
2.5 Pasje borbe	12
2.6 Testiranje kozmetike na živalih.....	13
2.7 Črni seznam.....	16
2.8 Beli seznam	17
2.9 Cirkus	19
3 EKSPERIMENTALNI ALI EMPIRIČNI DEL	21
3.1 Anketa	21
3.2 Vprašalnik za zavetišče z živalmi	21
3.3 Rezultati	24
3.4 Razprava.....	31
4 ZAKLJUČEK	32
5 LITERATURA IN VIRI	33
PRILOGE	34

KAZALO GRAFIKONOV, TABEL IN SLIK

Tabela 1: Odgovori na elektronski vprašalnik	21
Tabela 2: Delež sodelujočih v anketi	24
Grafikon 1: Učenci, ki so videli nečloveško ravnanje z živalmi	24
Grafikon 2: Kakšno nečloveško ravnanje so učenci že videli?.....	25
Grafikon 3: Kaj so učenci v primeru, da so videli nečloveško ravnanje naredili?.....	25
Grafikon 4: Koliko učencev, je že obiskalo zavetišče?	26
Grafikon 5: Katerih živali je največ v zavetiščih?	26
Grafikon 6: Koliko učencev ve, kaj pomeni testiranje kozmetike na živalih?.....	27
Grafikon 7: Kako vpliva testiranje kozmetike na živalih?.....	27
Grafikon 8: Ali vedo kaj naredijo z preizkušeni živalmi?	28
Grafikon 9: Katero kozmetiko uporabljajo učenci, na osnovni šoli Vojnik?.....	29
Grafikon 10: Kaj učenci naredijo, če zvedo, da je kozmetika testirana na živalih?.....	29
Grafikon 11: Si že bil/-a na cirkuški predstavi?.....	30
Grafikon 12: Kaj misliš, v kakšnih razmerah živijo cirkuške živali?	30
Slika 1: Krzneni plašč	10
Slika 2: Živali v premajhni kletki	11
Slika 3: Krznarske farme	12
Slika 4: Pasji boji	13
Slika 5: Test draženja kože	14
Slika 6: Preizkus snovi, ki draži oči	14
Slika 7: Rakotvorni poskus	15
Slika 8: Alergijski poskusi	15
Slika 9: Trpinčenje tigrov v cirkusu.....	20
Slika 10: Trpinčenje slonov v cirkusu.....	20
Slika 11: Bella.....	31
Slika 12: Herhul.....	31

KAZALO PRILOG

Priloga 1: ANKETA	34
Priloga 2: VPRAŠALNIK ZA ZAVETIŠČE Z ŽIVALMI	355

POVZETEK

NASLOV NALOGE: NEČLOVEŠKO RAVNANJE Z ŽIVALMI

Avtorici: Brigita Krajnc in Tjaša Randl

Mentorica: Milena Jurgec

Lektorica: Milena Jurgec

Šola: Osnovna šola Vojnik

Raziskovalna naloga z naslovom **Nečloveško ravnanje z živalmi** opisuje nečloveško ravnanje z živalmi in njihovo trpinčenje. Za to raziskovalno nalogo sva se odločili, ker se po svetu dogaja preveč trpinčenj živali.

Najprej smo poiskali nekaj virov o takem početju, nad katerim sva bili midve zgroženi. Pri iskanju virov nismo imeli težav in smo jih predstavili v teoretičnem delu. V empiričnem delu smo predstavili podatke, ki smo jih dobili s pomočjo 186 učencev Osnovne šole Vojnik, ki so odgovorili na vprašalnik. Ko smo analizirali in dobili vse podatke, smo začeli nekatere hipoteze potrjevati, nekatere pa smo morali ovreči. Hipoteze smo predstavili v zaključku.

Odgovori učencev na anketna vprašanja so nam pokazali, da je večina učencev trpinčenje živali že videla. Nekateri vedo in drugi ne vedo, kaj pomeni preizkušanje kozmetike na živalih. Več o tem smo predstavili v eksperimentalnem delu. Tam smo predstavili tudi odgovore na elektronski vprašalnik s prof. dr. Janošem Butinarjem, vodjo Zavetišča za živali Postojna, z dr. vet. med. Marjanom Ivanom Kerčmarjem, direktorjem zavetišča Mala hiša, ter z gospodom Markom Omanom, vodjo zavetišča Ljubljana.

Spoznali smo tudi, da jih le malo ve, kaj in kako reagirati v takšnem primeru, če vidiš trpinčenje živali.

Ključne besede: živali, človek, nečloveško ravnanje, zavetišče.

SUMMARY

Research project called Inhumane treatment with animals describes the inhumane treatment with animals. For this research project we decided, because inhumane treatment with animals is happening all over the world. First we found some sources about that treatment, that we were appalling. When we were looking for other sources, we didn't have problems. We presented them in theoretical part. In the empirical part we presented data that we got with help of 186 student elementary school Vojnik, who responded to our questionnaire. When we analyze and got all the data, we began to confirm some hypotheses and some we refute. Hypotheses we presented in the end of our research.

When students answered to the survey questions, they showed us that the students had already seen torture of animals. Some know and others do not know what it means to testing cosmetic on animals. More of this we presented in the experimental work. Where we have also presented an interview with Prof. Dr. Janoš Butinar, Head of Animal Shelters Postojna, with doctor of veterinary medicine Marjan Ivan Kerčmar, shelter director of Mala hiša, and Mr. Marko Oman, Head of shelter Ljubljana.

We also know that few students know what and how to react in that a case.

Keywords: animal, human, inhumane treatment, shelter...

1 UVOD

Raziskovalna naloga z naslovom **Nečloveško ravnanje z živalmi** odkriva, kako z živalmi ravnamo v Sloveniji in ali so tudi pri nas živali trpinčene.

V teoretičnem delu bomo najprej predstavili, kako nekateri ljudje grozljivo ravnaajo z živalmi. V empiričnem delu bodo predstavljeni rezultati, ki smo jih dobili s pomočjo učencev Osnovne šole Vojnik, ki so odgovorili na anketni vprašalnik. V zaključku pa smo na podlagi dobljenih rezultatov ovrgli ali potrdili hipoteze.

Namen naloge je, da bi posvarili ljudi, da je takšno dejanje nedopustljivo in da največ pretrpijo nedolžne živali.

Nameni in cilji naloge so:

- izvedeti, ali so učenci Osnovne šole Vojnik že videli nečloveško ravnanje z živalmi;
- ugotoviti, kakšna nečloveška ravnanja je največ učencev videlo;
- ugotoviti, kaj so v primeru, da so bili temu priča, naredili;
- ugotoviti, ali vedo, kaj pomeni testiranje kozmetike na živalih;
- ugotoviti, ali vedo, kako testiranje kozmetike vpliva na živali in kaj naredijo z živalmi, ki so bile testirane za kozmetiko;
- izvedeti, kakšno kozmetiko uporabljajo in kaj naredijo v primeru, da je ta kozmetika testirana na živalih;
- posvariti in ljudi, da je takšno dejanje nedopustno in da pri tem nedolžne živali preveč trpijo.

Prepričani smo, da če bi inšpektorati bolje nadzirali nečloveško ravnanje z živalmi, bi bilo takšnih dejanj vedno manj. Tako bi živali živele v lepšem in bolj prijaznem življenju oz. okolju.

1.1 Hipoteze

V raziskovalni nalogi so predstavljene naslednje hipoteze, ki smo jih v zaključku potrdili ali ovrgli:

H1/ Predvidevamo oz. trdimo, da je manj kot polovica učencev na naši šoli že videla nečloveško ravnanje z živalmi.

H2/ Predvidevamo oz. trdimo, da se z leti število zapuščenih in trpinčenih živali zmanjšuje.

H3/ Predvidevamo oz. trdimo, da v zavetišče pride največ psov.

H4/ Predvidevamo oz. trdimo, da učenci ne podpirajo nepravilnega ravnanja z živalmi.

H5/ Predvidevamo oz. trdimo, da učenci, ki so bili priče takšnemu ravnanju, le-to prijavijo policiji ali povedo osebi, ki to posreduje policiji.

2 TEORETIČNI DEL

2.1 Kaj je mučenje živali?

Zakon o zaščiti živali v 4. členu pravi takole:

"Mučenje živali je:

- vsako ravnanje ali opustitev ravnanja, storjeno naklepno, ki živali povzroči hujšo poškodbo ali dalj časa trajajoče ali ponavljajoče trpljenje ali škodi njenemu zdravju;
- nepotrebna ali neprimerna usmrtitev živali."

Ker je ta opredelitev precej splošna, zakon in podzakonski akti dalje definirajo, kakšen je minimum za dobro življenje živali. Vsekakor lahko pristojnim prijavimo tako zanemarjanje (opustitev nekih ravnanj, ki bi živali omogočile normalno življenje) kot tudi trpinčenje (namensko početje v škodo živali).[1]

2.2 Kontakti organizacij in društev za zaščito živali

Če želimo posvojiti brezdomno ali zapuščeno žival, se vključiti v delo društev in prostovoljcev za zaščito živali, ali pomagati materialno in finančno, se lahko med drugimi obrnemo na naslednje naslove:

Animal Angels Slovenija

slovenska Društva za zaščito in proti mučenju živali

Zavod Mačja hiša

Mačja preja

Društvo Lajka

Združenje Kara

Društvo Mačjelovka

Društvo Zadnje upanje

2.3 Pobijanje živali v imenu modne industrije in prestiža

V mrzlih poznojesenskih in zimskih dneh lahko na ulicah opazujemo odraz človeške brezbržnosti. Ženske (v manjšini pa tudi moški) še vedno ponosno razkazujejo svoje

krznene plašče, vidimo lahko tudi pester izbor krznenih dodatkov na obuvalih, pokrivalih in oblačilih. Videti je, da so ljudje še vedno mnenja, da krznena oblačila izkazujejo nek statusni simbol. Vsekakor izkazujejo nekaj, vendar to ni statusni simbol, to je simbol smrti, ki jo na tisoče in tisoče živali doživlja v trenutku človeške lakomnosti. Krzno je rezultat krutosti, krzno ni eko in krzno v današnjem času vsekakor ni potrebno.

Vsako leto je več kot 75 milijonov živali ubitih za potrebe krznarske industrije (in v to število niso všteti zajci, ki naj bi jih po zadnjih podatkih ubili preko 180 milijonov na leto!). Nemočne živali, med katerimi so polarne lisice, kune, činčile, zajci, tjulnji, psi, mačke ..., so v imenu mode mučene, zlorabljene in na koncu ubite, da lahko iz njihovega krzna izdelajo jakne, plašče in druge krznene dodatke, kot so krznene obrobe rokavov, kapuc, ovratnikov, krzneni šali, krzneni obeski in igrače, dodatki na obuvalih in pokrivalih ...

Za izdelavo enega krznenega plašča je potrebno ubiti: 12–15 risov, 10–15 volkov, 15–20 lisic, 27–30 rakunov, 10–12 bobrov ali 60–100 veveric. [8]

Slika 1: Krzneni plašč

Vir: Jan Horvat [8]

Je še kaj hujšega, kot živali grozljivo izkoriščati in mučiti ter na koncu na grozljiv način ubiti zaradi zapovedi modnih smernic?

2.4 Krznarske farme

Pogoji, v katerih živali živijo na krznarskih farmah, so grozljivi. Živijo v dolgih vrstah umazanih jeklenih kletk, ki so brez zavetja pred vetrom in mrazom. Tako z njimi ravna

zato, da dobijo gostejšo dlako. Takšne kletke so odločno premajhne in umazane, a vseeno predstavljajo dom za nekaj milijonov zlorabljenih živali, ki so na koncu svojega žalostnega življenja ubite zaradi svojega krzna. Živali so hranjene skozi jeklene žice. Samicam odvzamejo mladiče, ko so le-ti še povsem majhni in ko najbolj potrebujejo zavetje svoje mame, vse živali živijo v premajhnih in utesnjenih kletkah. Ujetost v tako majhne kletke povzroča hude psiho-fizične težave. Večina živali je močno depresivnih in kaže znake stereotipije: izvajajo ponavljajoče se gibe v kletki (npr. vrtenje okoli svoje osi), so samodestruktivne, določene pa razvijejo celo kanibalizem, ki je za večino živali v naravnem okolju povsem neobičajen.

Slika 2: Živali v premajhni kletki

Vir: Jan Horvat[8]

Groza na krznarski farmi se nadaljuje tudi izven kletke, ko živali ubijejo in pri tem skrbno pazijo, da ne uničijo njihovega krzna.

Standardni postopki usmrtitve so:

- lomljenje vratov,
- smrt z elektrošoki, pri katerih je ena izmed elektrod potisnjena v ustno, druga v vaginalno ali analno odprtino,
- vbrizgavanje toksičnih snovi (npr. cianida) v srce in
- zadušitev s plinom. [2]

Slika 3: Krznarske farme

Vir: (Foto: echoforsberg, Flickr CC) [2]

2.5 Pasje borbe

Pasje borbe imajo večstoletno zgodovino in so zdaj v večini držav po svetu prepovedane. A vendarle se kljub zakonom, ki jih prepovedujejo, še vedno pojavljajo v skritih prostorih, kletah, zapuščenih hišah in samotnih poljih.

Psi, ki so skoteni, kupljeni ali ukradeni z namenom borb, so večinoma zlorabljeni že od samega začetka, večina življenja preživijo sami, privezani na verigo ali v kletki, edini kontakt, ki ga imajo z zunanjim svetom, je čas, ko so trenirani za borbo. Druge živali poznajo le v kontekstu "napadi in pokončaj". (Ukradene živali pogosto služijo kot živa vaba, ki jo pes pokonča med treningom). Za izboljšanje in povečanje želje napada na drugo žival pse neprimerno hranijo, jih puščajo brez vode, da ne bi prehitro izkrvaveli med borbo z drugim psom, dodajajo jim vitamine, droge ter druge dodatke, ki povečujejo vzdržljivost in agresivnost. Tako iz psa naredijo ubijalskega robota, ki se ne obnaša več kot navaden pes, ampak kot stroj, pripravljen, da uniči vse, kar mu pride pred oči. Borbe lahko trajajo ure in ure, poraženec pa nima te sreče, da bi ga pokončali z evtanazijo, raje ga zbrcajo ali trpinčijo do smrti, še najbolj human konec je strel s pištolo (Loh-Harrist, 2001).

Nasilje, ki se dogaja v okolju pasjih borb, pušča za seboj ne-le kriminaliteto med odraslimi prestopniki, temveč tudi na kupe mladih, še ne polnoletnih otrok, ki se z nasiljem in kriminaliteto poenotijo, pozitivna občutja pa popolnoma zatrejo. Tem mladim postaneta agresivnost in čustvena neobčutljivost del vsakdana in način življenja.

Lastniki ranjenih psov običajno ne zdravijo pri veterinarjih, zaradi česar veterinarji ne morejo potrditi pasjih bojev, so pa za njih slišali. Pasji boji - živali trpijo, lastniki služijo. [3]

Slika 4: Pasji boji

Vir: (foto: EPA)

2.6 Testiranje kozmetike na živalih

Izvajanje testiranja kozmetike na živalih se je začelo leta 1933. Vsako leto poraba živali za laboratorijske poizkuse niha med 40 in 100 milijoni na leto, nekateri pa jo ocenjujejo celo na 300 milijonov letno.

Takšni testi se izvajajo, da bi ugotovili, ali kemikalija prodre tako globoko, da pride v krvni obtok in z njim v celotno telo.

"Skin Irritancy Test" se uporablja kot test za testiranje draženja kože. Živali obrijejo in jim na golo kožo ali celo na namerno poškodovano kožo nanesejo različne kemikalije ter nekaj dni, tednov ali mesecev spremljajo reakcije na koži. Reakcije se kažejo v obliki vnetja kot znak okužbe, infekcije, otekline, razjede in podobno. Pri živali se lahko pri tem testu naredijo oz. razvijejo hude rane. Čeprav jih to zelo boli in zaradi takšnih dejanj trpijo, vseeno ne dobijo protibolečinskih sredstev. Za takšne poizkuse največkrat uporabljajo morske prašičke, opice, zajce. Ker pa je njihova koža drugačna od človeške, ti testi niso najbolj zanesljivi. Razlike so že med posameznimi živalskimi vrstami, npr. pri testiranju šampona proti prhljaju so zajci reagirali močno, medtem ko so pavijani reagirali komaj opazno.

Slika 5: Test draženja kože

Vir:(foto: www.bilkabaloh.com)

Preizkušanje snovi, ki dražijo oči, največkrat izvajajo na zajcih, saj so le-ti imobilizirani, da se ne morejo premikati in pobegniti. Znanstvenik da več 100 ml snovi v obliki praška ali tekočine v oči testirane oz. poskusne živali. Oči imajo s sponkami prisilno odprte. Znanstveniki opazujejo in beležijo, koliko časa jim oči propadajo. Ob nanosu kemikalij živali zelo trpijo od bolečin. Zajci so pri teh poskusih pri popolni zavesti in ne prejemajo nobenih protibolečinskih sredstev. Posledice, ki jih takšno dejanje pusti, so vnetje šarenice, razjeda ali gnojenje oči, oslepitev, krvavenje ali zatekanje vek. Spet pa ti poskusi niso zanesljivi, saj se človeško oko razlikuje od zajčjega in drugače reagira.

Slika 6: Preizkus snovi, ki draži oči

Vir: (foto: www.diva.si)

Rakotvornost snovi se največkrat preizkuša na miših, to pa zato, ker so majhne, poceni in jih je veliko in ne zato, ker bi se na takšne kemikalije odzvale enako kot človek. Tudi rakotvorne kemikalije znanstveniki nanašajo na kožo. Ker se tudi tu uporabljajo previsoki odmerki, so vrednosti takšnih poizkusov zelo

omejene. Poleg tega se rak razvija počasi in lahko raziskovanja trajajo po več let, kar pomeni, da živali trpijo veliko dlje. Poleg tega so se razlike med reakcijami miši in človeka izkazale za ene največjih razlik.

Slika 7: Rakotvorni poskus

Vir: (foto: www.biogance.si)

Fototoksični poskusi so poskusi reakcij na koži pod vplivom UV žarkov ter svetlobe.

Najpogostejše žrtve takšnih dejanj so morski prašički, podgane, zajci ali miši. Znanstveniki dražeče snovi oziroma kemikalije nanesejo na obriti del kože. Rezultati so vnetja, okužbe, infekcije, otekline, razjede in podobno. Reakcije na teh živalih so popolnoma drugačne kot na človeku, ti rezultati pa niso priznani po mednarodnih standardih.

Alergijski poskusi so namenjeni preizkušanju verjetnosti alergijskega nastanka. Za vsak tak poskus je potrebno od dvajset do štirideset živali, saj je kar petnajst vrst takšnih poskusov. Na obriti del kože znanstveniki navadno v previsokih odmerkih nanesejo kemikalije. Tako je zelo težko dobiti realno sliko zelo močnih reakcij.[4]

Slika 8: Alergijski poskusi

Vir: (Foto: www.all-creatures.org)

2.7 Črni seznam

Seznam podjetij, ki svoje izdelke ali njihove sestavine preizkušajo na živalih ali drugje kupujejo sestavine testirane na živalih. Priporočamo, da jih blokirate.

- Bausch & Lomb
- Beiersdorf (Atrix, Eucerin, La Prairie, Labello, Nivea)
- Chesebrough-Ponds (Cutex, Faberg, Vaseline)
- Church & Dwight (Lady's Choice, Nair)
- Colgate-Palmolive Co. (Ajax, Fab, Hills Pet Nutrition, Mennen Co., Palmolive, SoftSoap, Speed Stick)
- Gillette Co. (Braun, Duracell, Flair, Liquid Paper, Oral-B, Parker Pens)
- GlaxoSmithKline (Aquafresh, Binaca, Nicorette, Sensodyne, Strep)
- Henkel (Bref, Clin, Kaloderma, Opti, Persil, Perwoll, Pril, Pur, Rex, Silan, Solea, Somat, Weisser Riese, Schwarzkopf & Henkel-Bac, Fa, Krizia, Palette, Poly, Schauma, Sergio Tacchini, Taft, Vademecum, Vision)
- Johnson & Johnson (Aveeno, Clean & Clear, Neutrogena, ROC)
- Kimberly-Clark Corp. (Cottonelle, Huggies, Kleenex, Kotex, Pull-Ups, Scott Paper)
- L'Oréal (Anais Anais, Bilage, Biotherm Cosmetics & Skin Care, Cacharel, Garnier, Giorgio Armani, Helena Rubinstein, Lancôme, Logics, Matrix Essentials, Maybelline, Ombrelle, Ralph Lauren Fragrances, Redken, Soft Sheen, Vichy, Vital Nutrients)
- Nina Ricci
- Pfizer (Plax)
- Pliva (Venotrex)
- Procter & Gamble Co. - P&G (Alfred Dunhill, Alldays, Always, Anna Sui, Antikal, Ariel, Atkinsons, Attends, Bess, Blend-a-Dent, Blend-a-Gum, Blend-a-Med, Blendax Anti Belag, Bogner, Bold, Bruno Banani, Camay, Carrera, Certina, Certina Med, Charles Jourdan, Cheer, Chiemsee, Chlorhexamed, Cindy Crawford, Clearasil, Comet, Cover Girl make up, Crest, Dash, Daymed, Ellen Betrix, Escada, Extase, Fairy, Firmodent, Gabriela Sabatini, Gabriele Strehle, Galileo, Gerry Weber, Ghost, Gillette Series, Giorgio Beverly Hills, Globe, Gucci, Head & Shoulders, Henry M Betrix, Herbal Essences, Hervé Léger, Hugo Boss, Ivory, Jean Patou, Lacoste, Laura Biagiotti, Lenor, Luvs, Marc O'Polo, Max Factor make up, Max Mara, Medinait,

Meister Proper, Mexx, Mont Blanc, Muelhens, Naomi Campbell, Naturella, Oil of Olaz, Old Spice, Otto Kern, Pampers, Pantene, Pantene Pro-V, Pringles Chips, Priscilla Presley, Procter & Gamble, Puma, Rochas, Scannon, Secret Deodorant, Shulton, Sir, Spic & Span, Sumatra, Sure, Tempo, Tide, Tom Tailor, Tosca, Trussardi, Valentino, Vidal Sassoon, Wash & Go, The Wella Corporation-Sebastian, Wick, Wick Vaporub, Yardley, Yohji Yamamoto, Zest)

- Reckitt Benckiser (Airwick, Ava, Calgon, Calgonit, Easy Off, Fibish, Harpic, Lysol, Mop & Glo, Old English, Resolve, Spray 'N Wash, Vanish, Veet, Woolite, Coty-Adidas, Calgon, Calvin Klein, Celine Dion, Cerruti, Chipie, Chloé, Chopard, Cindy Adams, Club Med, David Beckham, Davidoff, Esprit, Glow, The Healing Garden, Isabella Rossellini, Jennifer Lopez, Jette Joop, Jill Sander, JOOP!, Jovan, Kenneth Cole, Kimora Lee Simmons, Lagerfeld, Lancaster, Marc Jacobs, Mary-Kate and Ashley Olsen, Miss Sixty, Monsoon, Nautica, Nikos, Parera, Pierre Cardin, Rimmel, Roland Garros, Roots, Sarah Jessica Parker, Stetson, Vera Wang, Vivienne Westwood)
- S.C. Johnson (Drano, Edge, Fantastik, Glade, OFF!, Oust, Pledge, Scrubbing Bubbles, Shout, Skintimate, Windex, Ziploc)
- SCA Hygiene Products AB (TENA, Feh, Zewa, Tempo)
- Schering-Plough (Bain de Soleil, Coppertone, Dr. Scholl's)
- Shiseido Cosmetics
- Unilever (Axe, Calvin Klein, Cerruti, Chloe, Cif, Diversey, Domestos, Dove, Elida Gibbs, Elizabeth Arden, Fabergé, Finesse, Helene Curtis, Henry Cotton's, Impulse, Lagerfeld, Lever Bros, Lux, Max Azria, Omo, Rexona, Signal, Suave, Sunsilk, Valentino).[5]

2.8 Beli seznam

Seznam etičnih izdelkov in trgovskih znamk, ki svojih izdelkov ali njihovih sestavin ne preizkušajo na živalih. Priporočamo, da jih uporabljate.

1. Annyer
2. AquaSource (Natural BEING Skin Care)
3. Argital
4. Astonish

5. Atea (Elements Natura)
6. Atlantic Grupa (Neva-Melem, Plidenta, Rosal, Soleval)
7. Aubrey Organics
8. Avon
9. Bioaromatica (Aromatica)
10. BioMelissa
11. Biovitalis (Bioherbal, Herba Mare)
12. Damjana (Classic)
13. ESI
14. Eudermic
15. Farmaceutici Dottor Ciccarelli (Cera di Cupra)
16. Forever Living Products
17. Fran Wilson Cosmetics / Beauty Solutions, Ltd (L de L Retinol Cosmetics)
18. Freeman Cosmetics Corp.
19. Frenchtop Natural Care Products (Hennaplus)
20. Ginger kozmetika (M'Claire)
21. Hans Hansel (Logona Naturkosmetik und Heilmittel)
22. JADRAN Galenski laboratorij (Adrience, Holyplant, SMM, Suncobran, Pantexol)
23. John Masters Organics
24. Juice Beauty
25. Kozmetika Afrodita
26. L'Erbolario
27. L'Occitane
28. Laboratorij Dr. Džanić (Hygieia, Mirisija)
29. Labud
30. Lek Kozmetika (Amai, Green Line)
31. Lush
32. Marks & Spencer
33. Meteor
34. Miki
35. Milla (Issa, Lee, Naily, Rea)
36. Montagne Jeunesse (1 Night Stand, Chantelle, Davinci, Model Secrets)
37. Oleal
38. Olival

39. Olivella
40. Oriflame
41. Paul Mitchell
42. Primavera Life
43. Sapio (Ulola)
44. Saponia (Arf, Bioaktiv, Brinell, Di Sunprotection, Faks Helizim, Frutella, ID, Kaina, Lahor, Likvi, Nila, Ornel, Plavi Radion, Rubel, Tipso, Vim, Zirodent)
45. Saxa (Aromatéka)
46. Sinclair & Valentine
47. TIGI Haircare (Bed Head, Body, Catwalk)
48. TITANIA Fabrik
49. Too Faced Cosmetics
50. Urtekram
51. Wala (Dr. Hauschka Skin Care)
52. Žana kozmetika [6]

2.9 Cirkus

Ste bili kdaj v cirkusu? Ste kdaj pomislili, kako živali v cirkusu preživljajo čas? 90 % svojega življenja prebijejo v okovih in v pretesnih kletkah. Živali, vajene življenja na prostem (tigri in levi), morajo v ujetništvu cirkusa živeti v prostoru 0,17 do 0,45 m³. To je vsekakor zastrašujoča številka. Oropane so vsega, kar osmišlja njihovo življenje. In to samo zaradi zaslužka njihovih 'lastnikov' in zabave željnih obiskovalcev.

Izza odrskih luči in plačane zabave se skriva drugačna resničnost, katere se ljudje, ki se pridejo pod cirkuški šotor zabavat, sploh ne zavedajo. Cirkuškim živalim je edino upanje po svobodi kratek nastop v areni pred občinstvom. Te živali čutijo, da jih bodo hudo kaznovali, če ne bodo dobro opravile svojega dela. Za treniranje cirkuških živali uporabljajo električne palice, palice z ostrimi železnimi konicami, biče ..., živali se niso niti najmanj navezale na svoje trenerje in jim ne služijo iz ljubezni.

Društvo znanstvenikov R.S.P.C.A. se je poglobilo v študij življenja teh živali in se prepričalo v bolečine in strese, ki jih živali preživljajo iz dneva v dan. Vse pregledane živali so kazale simptome nenormalnega obnašanja, ki se je pojavilo zaradi posledic prisilnih metod, ki nikakor ne ustrezajo naravi in zavesti živali. Medvede prisiljujejo, da vozijo kolo,

tigri morajo skakati skozi ognjene obroče, opice in tjunlji igrati igre z več žogami, sloni plesati ...

Drugi, še pomembnejši vzrok za psihološke strese cirkuških živali je izrazito nenaravni način bivanja – edino svobodo, ki tem živalim ostane, cirkuški delavci omejijo in jih zvežejo v okove železnih verig.

Zahvaljujoč pritiskom ozaveščene javnosti in raznih organizacij za zaščito živali, cirkusi z živalmi izgublajo priljubljenost in propadajo.[7]

Slika 9: Trpinčenje tigrov v cirkusu

Vir: (foto: www.kameleon-revija.si)

Slika 10: Trpinčenje slonov v cirkusu

Vir: (Foto: Petra)

3 EKSPERIMENTALNI ALI EMPIRIČNI DEL

3.1 Anketa

V empirični del smo vključili ankete. Vprašanja so bila formirana in izbrana na podlagi hipotez in ciljev. Pri tem smo pazili, da vprašanj ni bilo preveč, ampak ravno prav, da smo lahko dobili podatke, ki smo jih potrebovali za pripravo in obdelavo rezultatov, s pomočjo katerih smo v nadaljevanju lahko napisali raziskovalno nalogo.

Vprašalnik oz. anketa je bila sestavljena iz dvanajstih vprašanj. Bila so postavljena tako, da so zvenela preprosto ter enostavno, kar je omogočilo enostavno odgovarjanje na vprašanja. Anketo, ki je bila seveda anonimna, je reševalo 186 učencev Osnovne šole Vojnik.

3.2 Vprašalnik za zavetišče z živalmi

Opravili pa mo tudi anketo v elektronski obliki. Prvo smo opravili s prof. dr. Janošem Butinarjem, vodjo Zavetišča za živali Postojna, anketo v elektronski obliki je izpolnil tudi dr. vet. med. Marjan Ivan Kerčmar, direktor Zavetišča Mala hiša, in gospod Marko Oman, vodja Zavetišča Ljubljana. Iz Zavetišča Zonzani nismo dobili odgovora.

Tabela 1: Odgovori na elektronski vprašalnik

Prof. Dr. Janoš Butinar	dr. vet. med. Marjan Ivan Kerčmar	Marko Oman
1. Kaj pomeni zavetišče za živali?		
Ustanova, kjer se zapuščene živali oskrbi, organizira njihovo zdravljenje in se jim poskuša najti nov dom.	Zavetišče je ZAČASNI dom za zapuščene živali.	Uradna definicija Zakona o zaščiti živali: Zavetišče je objekt, v katerem se poskrbi za pomoč, oskrbo in namestitev zapuščenih živali. (http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200743&stevilka=235419) Torej je zavetišče prostor, kjer se poskrbi za zapuščene, izgubljene oziroma druge hišne živali (pse, mačke ...) ki jih lastniki ne morejo, ne želijo več imeti oziroma so odvezete.

2. Kaj je bil vzrok, da ste odprli zavetišče?		
V Bolnici za živali Postojna je ustrezen prostor, kjer imamo zavetišče za živali. Smatramo, da je bolnica za živali izjemna podpora za zavetišče na isti lokaciji.	V regiji pred odprtjem našega zavetišča ni bilo zavetišča za zapuščene živali.	Zavetišče je ustanovila mestna občina Ljubljana za lastne potrebe. Leta 1999 je bil sprejet prvi zakon o zaščiti živali. V njem je bilo naloženo, da mora vsaka občina urediti zavetišče. To je storila tudi MOL, predvsem pa zato, da uredi težave v zvezi z zapuščenimi psi in mačkami.
3. Koliko živali je trenutno pri vas?		
Tri.	22 psov in 4 mačke.	67.
4. Katere živali vse imate?		
Pse in mačke.	Pse in mačke.	Trenutno imamo mačke, pse in eno pegatko.
5. Katerih živali je več, psov ali mačk?		
Mačk.	Več je psov.	Mačk.
6. Ali so te živali na začetku v slabem stanju?		
Nekatere.	Največkrat so živali ob prihodu v zavetišče v dokaj slabem splošnem stanju.	Nekatere so, večina pa ne.
7. Kako dolgo so živali v zavetišču?		
Različno, za večino kmalu najdemo nove lastnike - posvojitelje.	Od 14 dni do enega leta.	Dokler se ne oddajo.
8. Koliko živali je lahko naenkrat v vašem zavetišču?		
Do 20.	35 psov in 30 mačk.	Najvišje število je bilo 152 mačk in 55 psov.
9. Koliko živali povprečno dobi nov dom?		
Večina.	Nekje 65 % psov in okrog 40 % mačk.	Slaba polovica sprejetih psov in tretjina mačk.
10. Se je že kdaj zgodilo, da ste imeli preveč živali, prostora pa je bilo premalo? Kaj naredite v tem primeru?		
Še ni bilo primera.	Za enkrat se nam še ni zgodilo, da bi bilo zavetišče prenapolnjeno, v tem primeru bi jih namestili v najbližje drugo zavetišče – verjetno v Zonzani	Se dogaja vsako leto od pomladi do zime, ko je sezona mačjih mladičkov. Takrat mačke dajemo v začasno oskrbo.

	Dramlje.	
11. Kateri so najpogostejši vzroki za nepravilno ravnanje z živalmi?		
Slaba vzgoja, nepoučenost, osebne značilnosti posameznika.	Nepoznavanje in neupoštevanje zakonodaje, malomarnost, pomanjkanje čuta odgovornosti.	Po naših izkušnjah nevednost. Več podatkov imajo veterinarski inšpektorji.
12. Ali se število zapuščenih in trpinčenih živali z leti zmanjšuje ali povečuje?		
Zmanjšuje.	Število zapuščenih in trpinčenih živali se z leti zmanjšuje.	Vedo veterinarski inšpektorji.
13. Kakšna kazen bi bila najprimernejša za osebe, ki tako ravna?		
O tem naj presojajo sodišča.	Menim, da je zakonodaja kar ustrežna, le povečati bi bilo potrebno nadzor.	Vzgoja, izobraževanje, če ne gre, pa prepoved stika z živalmi.
14. Menite, da bi država morala bolje poskrbeti za take živali ?		
Da.	Vsekakor bi lahko država bolje poskrbela za te živali, a odgovor je zmeraj enak - ni denarja.	Mi smo država. Če bo vsak pri sebi poskrbel oziroma bomo vsi odgovorni skrbniki živali, potem bodo zavetišča skorajda zgodovina.
15. Kako bi zmanjšali število neželenih živali?		
	Predvsem z ozaveščanjem skrbnikov živali, o potrebnosti sterilizacij/ kastracij in trezen razmislek, ali bomo za svojo žival lahko pravilno skrbeli.	Spremeniti mišljenje ljudi. Živali, predvsem mladički niso igrače za otroke, niti za odrasle. Najbolje je preprečiti rojstvo neželenih mladičkov (mladičke, za katere nimamo gotovih posvojiteljev) s sterilizacijo psičk in muc. Za nakup oziroma posvojitve hišnega ljubljence se odločimo po tehtnem premisleku in razmislimo tudi, kaj bomo z živaljo, če zanjo ne bomo mogli več skrbeti. Se prepričamo, če smo pripravljeni prevzeti odgovornost.

Vir: Lastna raziskava 2013

3.3 Rezultati

V mesecu decembru smo razdelili 200 vprašalnikov, od tega smo jih izpolnjenih dobili nazaj 186, kar predstavlja 93 %, vseh vročenih vprašalnikov, s katerimi lahko verodostojno interpretiramo dobljene rezultate.

Tabela 2: Delež sodelujočih v anketi

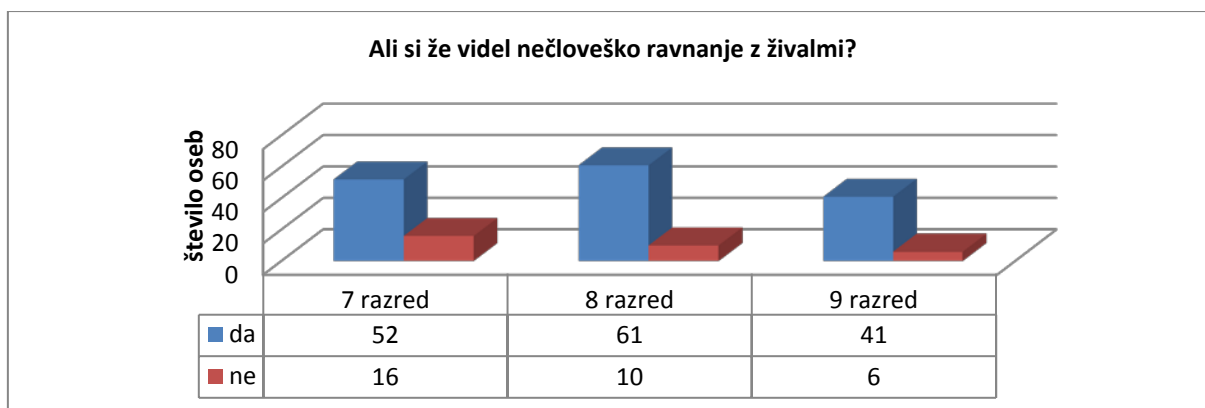
Vse ankete	Vrnjene ankete	Nevrnjene ankete
200	186	14
100 %	93 %	7 %

Vir: lastna raziskava, 2012.

Za grafični prikaz na slikah in v preglednicah sta bili uporabljeni računalniški orodji, Microsoftovo orodje Excel 2011 in Word 2011.

Iz pridobljenih podatkov, ki so smiselno urejeni v preglednice, smo opravili analizo rezultatov. Rezultati so bili uporabljeni izključno za raziskovalno nalogo.

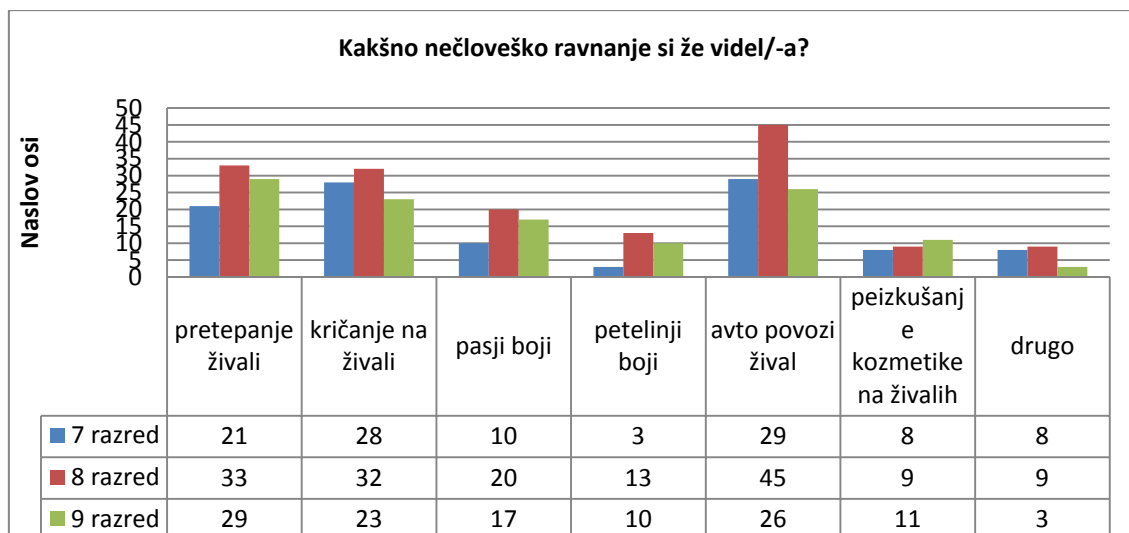
Iz vprašanja št. 1 "Ali si že videl/-a nečloveško ravnanje?" lahko sklepamo, da je več kot polovica anketirancev v zadnji triadi že videla nečloveško ravnanje z živalmi, kar je razvidno iz spodnje slike.

Grafikon 1: Učenci, ki so videli nečloveško ravnanje z živalmi

Vir: Lastna raziskava, 2012

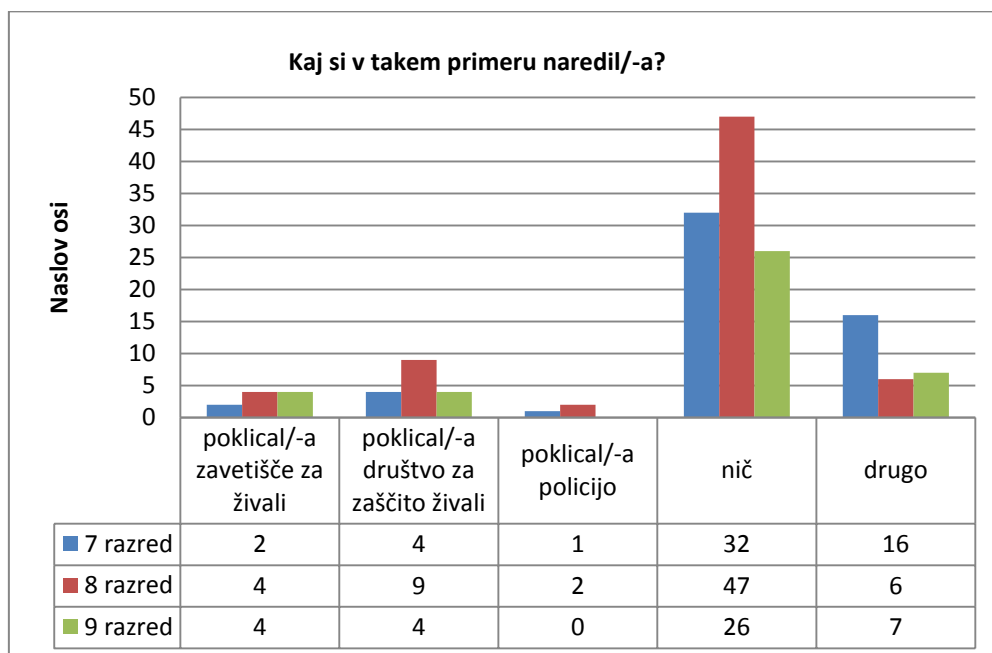
Anketirance smo prosili, da označijo, katera nečloveška ravnanja so že videli. Rezultati, kažejo, da so učenci najpogosteje videli žival, ki jo je povozil avto, in kričanje na živali. To pa je razvidno iz grafa spodaj.

Grafikon 2: Kakšno nečloveško ravnanje so učenci že videli?

Vir: Lastna raziskava, 2012

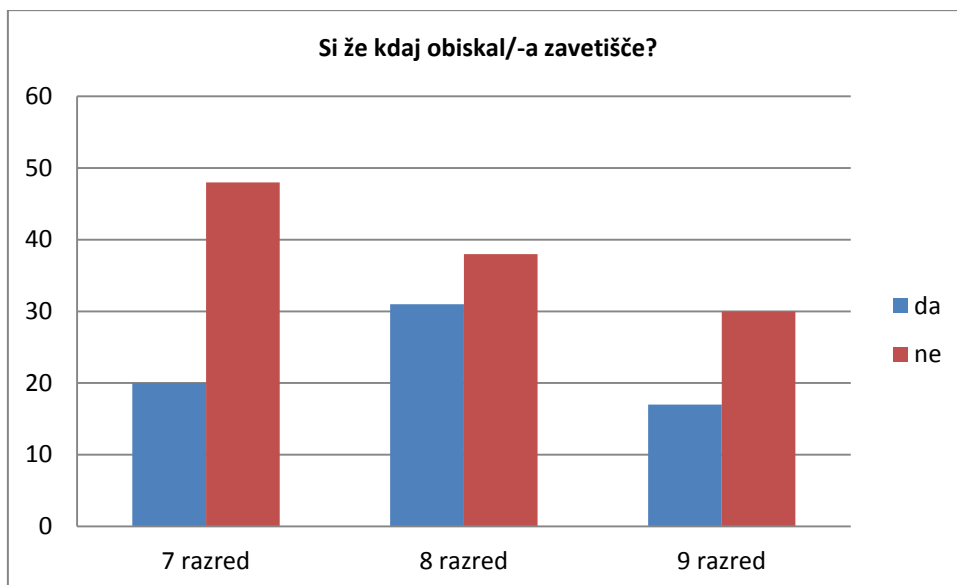
Zanimalo nas je, kaj so učenci naredili v primeru, da so videli nečloveško ravnanje. Iz spodnjega grafa je razvidno, da v takšnem primeru največ učencev ni naredilo nič.

Grafikon 3: Kaj so učenci v primeru, da so videli nečloveško ravnanje naredili?

Vir: Lastna raziskava, 2012

Zanimalo nas je, koliko učencev je že obiskalo živalsko zavetišče. Rezultati so pokazali, da več kot polovica učencev še ni obiskala katerega koli zavetišča v Sloveniji.

Grafikon 4: Koliko učencev, je že obiskalo zavetišče?

Vir: Lastna raziskava, 2012

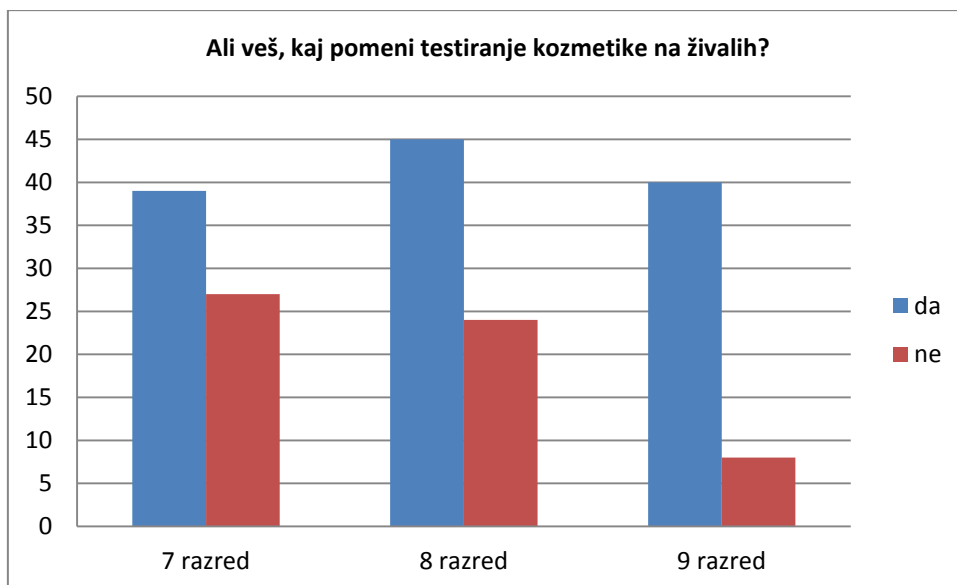
Anketirance smo povprašali, katerih živali je po njihovem mnenju v zavetiščih največ. Največ učencev meni, da zavetišča dobijo največ psov in mačk.

Grafikon 5: Katerih živali je največ v zavetiščih?

Vir: Lastna raziskava, 2012

Zanimalo nas je, koliko učencev ve, kaj pomeni preizkušanje kozmetike na živalih. Iz spodnje tabele je razvidno, da več kot polovica učencev ve, kaj pomeni preizkušanje kozmetike na živalih. To je prikazano v grafu spodaj.

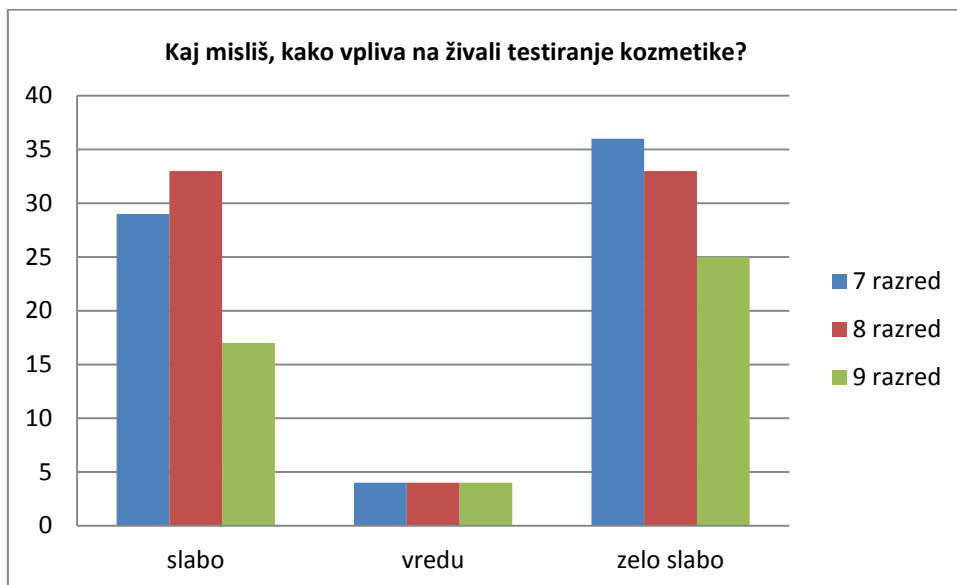

Grafikon 6: Koliko učencev ve, kaj pomeni testiranje kozmetike na živalih?

Vir: Lastna raziskava, 2012

Zanimalo nas je, ali se učenci zavedajo in ali vedo, kako vpliva takšno dejanje na živali.

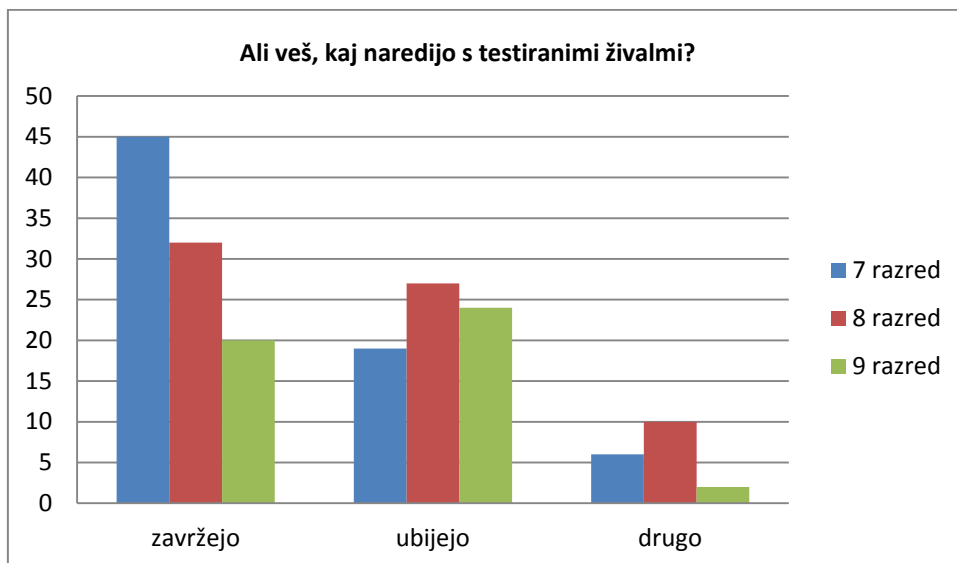
Večina se jih zaveda in vedo, da testiranje kozmetike na živalih zelo slabo ali slabo vpliva na živali. Tabela to prikazuje.

Grafikon 7: Kako vpliva testiranje kozmetike na živalih?

Vir: Lastna raziskava, 2012

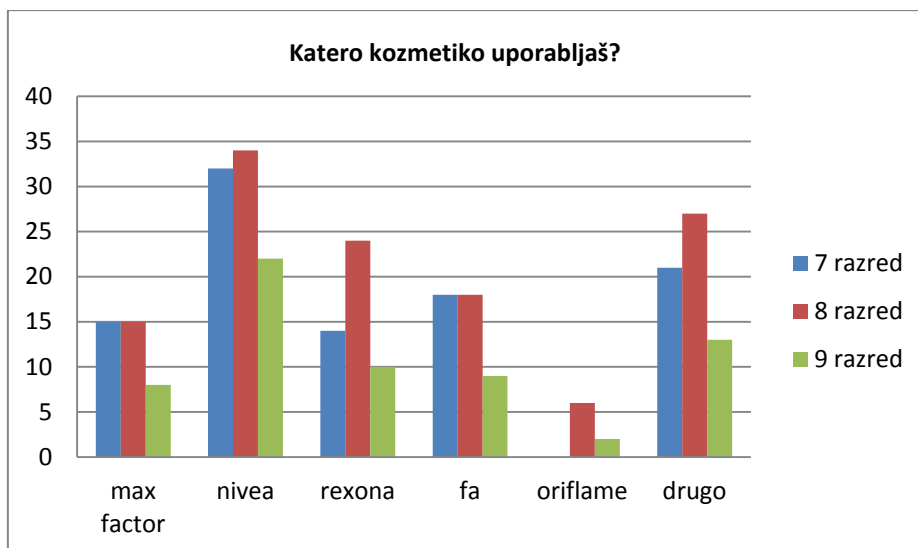
V nadaljevanju smo jih povprašali, ali vedo, kaj podjetja, ki počnejo ta grozljiva dejanja, naredijo z preizkušenimi živalmi. Izvedeli smo, da več kot polovica anketirancev ve, da takšne živali zavržejo.

Grafikon 8: Ali vedo kaj naredijo z preizkušenimi živalmi?

Vir: Lastna raziskava, 2012

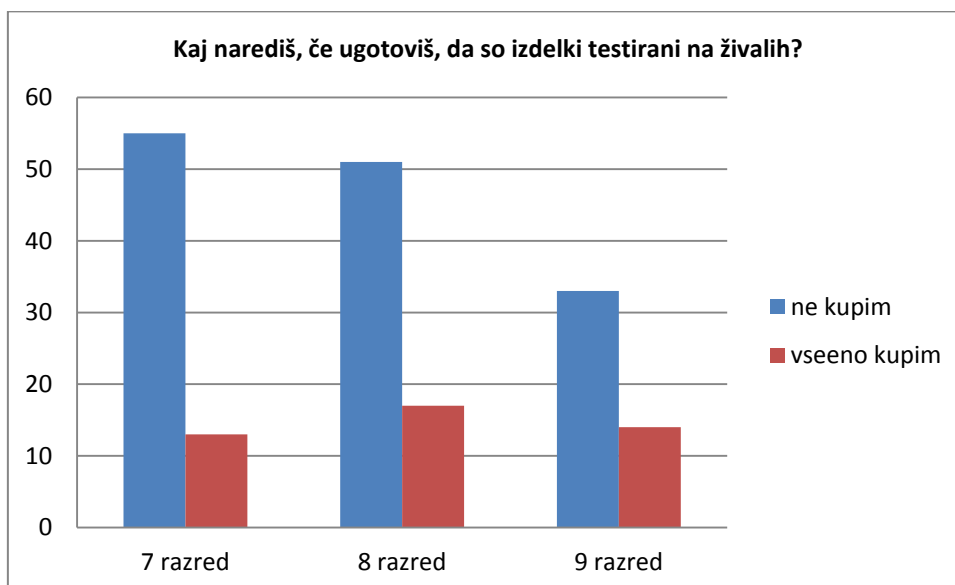
V vprašanju številka devet smo želeli izvedeti, katero kozmetiko uporabljajo. Največ učencev uporablja kozmetiko znamke Nivea, ki je ne preizkušajo na živalih, na drugem mestu največje uporabe med učenci Osnovne šole Vojnik je Rexona, sledi uporaba kozmetike znamke Fa, nato Max Factor, ki pa ju preizkušajo na živalih. Najmanj učencev uporablja kozmetiko znamke Oriflame, ki tudi ne preizkuša kozmetike na živalih. Vsi ti podatki pa so prikazani na tabeli spodaj.

Grafikon 9: Katero kozmetiko uporabljajo učenci na osnovni šoli Vojnik?

Vir: Lastna raziskava, 2012

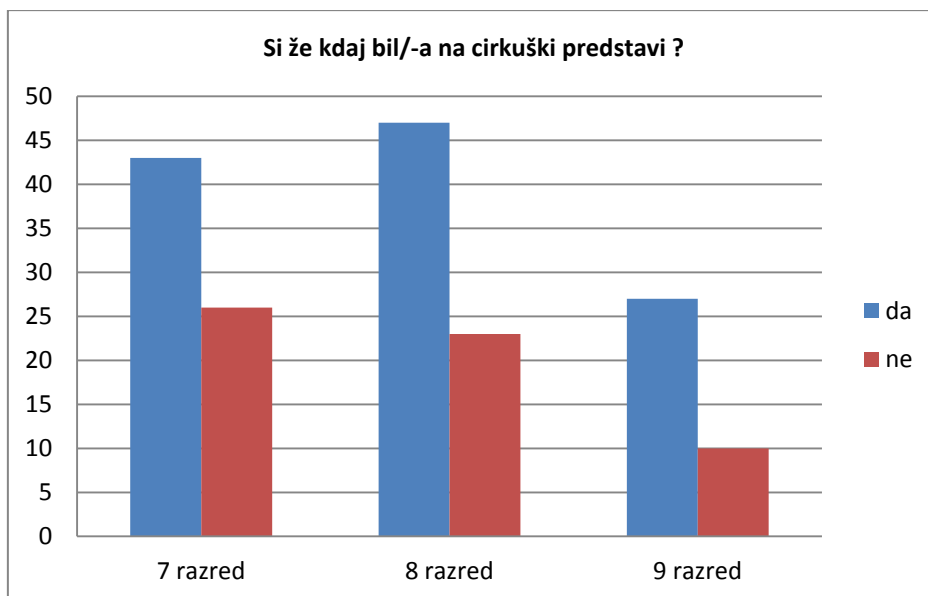
Z naslednjim vprašanjem smo želeli izvedeti, kaj učenci naredijo, če izvejo, da je kozmetika testirana na živalih. Največ učencev takšne kozmetike ne kupi.

Grafikon 10: Kaj učenci naredijo, če zvedo, da je kozmetika testirana na živalih?

Vir: Lastna raziskava, 2012

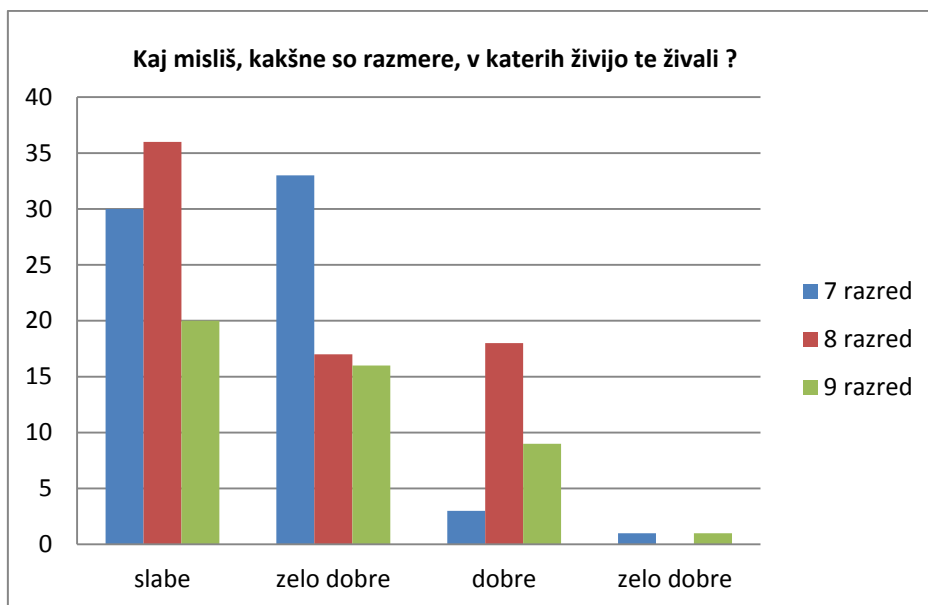
Želeli smo izvedeti še, ali so učenci naše šole že bili na cirkuški predstavi. Dobili smo odgovor, da je večina učencev že bila na cirkuški predstavi.

Grafikon 11: Si že bil/-a na cirkuški predstavi?

Vir: Lastna raziskava, 2012

Anketirance smo povprašali, ali vedo, v kakšnih razmerah živijo cirkuške živali. Veliko je prepričanih, da so dobre ali celo zelo dobre. Ugotavljamo, da premalo poznajo življenje v zakulisju.

Grafikon 12: Kaj misliš, v kakšnih razmerah živijo cirkuške živali?

Vir: Lastna raziskava, 2012

3.4 Razprava

O mučenju živali kroži po spletu veliko zgodb. Tudi v Sloveniji se vsakodnevno dogajajo grozljive stvari, ki največkrat ne pridejo v javnost. A veliko zgodb tudi razkrijejo.

Eden takšnih primerov se je zgodil lani v Slapah pri Ptujski Gori, ko so mimoidoči naleteli na strašljiv prizor. Na posestvu, kjer redijo škotsko višavsko govedo, je v blatu in mukah poginilo več živali. Veterinarski inšpektorji so ugotovili, da je bilo vseh 35 živali, kolikor jih je bilo tam, v zelo slabem rejnem stanju, bivale so na popolnoma popaseni površini, na voljo so imele odprte bale sena, ki so bile na nekaterih mestih popolnoma plesnive, del površine, dostopne živalim, je bil povsem razmočen in z globokim blatom, izvir vode na blatnem zemljišču pa je bil onesnažen z gnojnico iz sosednjega gnojišča.

Drug primer izhaja iz območja Murske Sobote, kjer je 62-letna lastnica psu pustila verigo okoli vratu toliko časa, da se mu je ta vrasla v vrat.

V Izoli so lastniku odvzeli 5 kužkov, ki so bili podhranjeni, dehidrirani in pogrizeni. Veliko je še takih zgodb, ki so objavljene na spletu. Marsikdo dobi za kršenje milo kazen, kar pa je strašno narobe. Z višjimi kazni in rednim spremljanjem dogajanj bi lahko pristojni taka dejanja preprečili.

Naše ugotovitve kažejo, da ljudje, ki so videli kakršno koli mučenje živali, niso ukrenili nič glede tega. To potem po našem mnenju lahko pomeni, da svet sprejema nečloveško ravnanje z živalmi. A mnogo je ljudi, društev in organizacij, ki se borijo in hočejo narediti temu konec. Tem lahko prijavimo nezakonita dejanja in kršitve. Vsak posameznik bi moral dobro razmisliti, kako živali, ki so mučene, trpijo. Takšna dejanja je potrebno takoj prijaviti. **Temu moramo narediti konec, da bodo živali srečne, kot prikazujeta spodnji sliki.**

Slika 11: Bella

Slika 12: Herhul

Vir: Lastni (foto: Tjaša Randl)

4 ZAKLJUČEK

V zaključku lahko ovrzemo ali potrdimo hipoteze, ki smo si jih postavili na začetku.

Na koncu raziskovalne naloge lahko **ovrzemo prvo hipotezo** in povemo, da so raziskave pokazale, da je več kot polovica učencev zadnje triade že videla nečloveško ravnanje z živalmi.

Potrdimo drugo hipotezo, saj se število trpinčenih in zapuščenih živali zmanjšuje. Tega smo veseli.

Ovrgli smo tretjo hipotezo, saj v zavetišče pride več mačk kot psov.

Potrdili smo četrto hipotezo, ker učenci zadnje triade ne podpirajo nepravilnega oziroma nečloveškega ravnanja z živalmi.

Ovrgli smo peto hipotezo, saj največ učencev ne prijavi takšnega dejanja oziroma ne naredijo ničesar.

V analizi podatkov smo prišli do zanimivega zaključka, da če učenci ugotovijo, da je kozmetika testirana na živalih, je ne kupijo. Ko smo primerjali, kaj uporabljajo in katera kozmetika je testirana na živalih, smo ugotovili, da uporabljajo največ Niveo, ki sodi na beli seznam, zelo veliko pa tudi Max faktor in Rexono, ki pa spadata na črni seznam, torej sta testirani na živalih. To pomeni, da je ozaveščenost premajhna. To je naloga, ki nas čaka v prihodnosti: seznaniti čim več ljudi o črnem seznamu kozmetike in hudih posledicah ter trpljenju, ki jih doživljajo živali na testiranjih.

Tudi za cirkuške živali, ki so večina vzete iz divjine, jih preveliko misli, da so razmere dobre oziroma zelo dobre. Način življenja se spremeni. Iz prostosti pridejo v kletke in morajo se obnašati zelo nenaravno. Lep primer, ki nas marsikaj nauči, je risani film Levji kralj.

Najbolj občutljivo področje pa je to, da učenci, ki vidijo slabo ravnanje z živalmi, ne odreagirajo tako, kot bi morali, saj dogajanja nikomur ne prijavijo. Nasilje nad živalmi je postalo preveč "normalno", a na ta način se nasilje širi tudi na ljudi.

Ko govorimo o odgovornosti do živali, nam je zelo pomembna izjava Marka Omana, vodja Zavetišča Ljubljana: **»Mi smo država. Če bo vsak pri sebi poskrbel oziroma bomo vsi odgovorni skrbniki živali, potem bodo zavetišča skorajda zgodovina.«**

5 LITERATURA IN VIRI

BESEDILO:

- 1 <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200743&stevilka=2354>
- 2 <http://dzzz.si/sl/krzno.html>
- 3 <http://sciget.com/Predogled/3044/9e4960a2a8fd4281d543ac7d02368c7970502f97>
- 4 <http://www.biogance.si/SLO/clanki/KdoTrpiZaLepoto.asp>
- 4 <http://www.dzzz.si/sl/testiranja-na-zivalih.html>
- 5 <http://www.ljudmila.org/merc/ljudjeza/poskusi/crna-lista.html>
- 6 <http://www.ljudmila.org/merc/ljudjeza/poskusi/bela-lista.html>
- 7 <http://www.harekrisna.net/index.php?S=1&Article=286>
- 8 (www.dijaski.net/get/bio_ref_zloraba_zivali_v_industriji_01)

SLIKE:

- <http://www.biogance.si/SLO/clanki/KdoTrpiZaLepoto.asp>
- <http://www.zelenaslovenija.si/novice/1552-testiranje-na-zivalih-v-eu-ostaja-se-po-letu-2013>
- <http://www.all-creatures.org/>
- <http://www.diva.si/>
- <http://www.bilkabaloh.com/>
- <http://www.rtv slo.si/lokalne-novice/zivali-trpijo-pasji-boji-tudi-v-sloveniji/294276>
- (www.dijaski.net/get/bio_ref_zloraba_zivali_v_industriji_01)

Pes, moj prijatelj, *Slovenija, azil za živalski cirkus*

PRILOGE

Priloga 1: ANKETA

1. Ali si že videl/-a nečloveško ravnanje z živalmi?

DA NE

2. Če si obkrožil/-a DA ; kakšno nečloveško ravnanje si že videl/-a?

- a) pretepanje živali
- b) kričanje na živali
- c) pasji boji
- d) petelinji boji
- e) avto povozi žival
- f) preizkušanje kozmetike na živalih
- g) drugo: _____

3. Kaj si v takem primeru naredil/-a?

- a) poklical/-a zavetišče za živali
- b) poklical/-a društvo za zaščito živali
- c) policijo
- d) nič
- e) drugo: _____

ZA VSE:

4. Si že kdaj obiskal/-a zavetišče ?

DA NE

5. Kaj misliš, katerih živali je v zavetiščih največ?

- a) psov
- b) mačk
- c) želv
- d) zajčkov
- e) drugo: _____

6. Ali veš, kaj pomeni testiranje kozmetike na živalih?

DA NE

7. Ali veš, kako vpliva na živali testiranje kozmetike?

- a) slabo

b) v redu

c) zelo slabo

8. Ali veš, kaj naredijo s testiranimi živalmi ?

a) zavržejo

b) ubijejo

c) drugo: _____

9. Katero kozmetiko uporabljaš (dezodoranti, geli za tuširanje, ličila, kreme ...)?

a) Max Factor

b) Nivea

c) Rexona

d) Fa

e) Oriflame

f) drugo: _____

10. Kaj narediš, če ugotoviš, da so izdelki testirani na živalih?

a) ne kupim

b) vseeno kupim

11. Si že kdaj bil/-a na cirkuški predstavi ?

DA

NE

12. Kaj misliš, v kakšnih razmerah živijo te živali?

a) V slabih

b) zelo slabih

c) dobrih

RAZRED : _____

SPOL: M Ž

Priloga 2: VPRAŠALNIK ZA ZAVETIŠČE Z ŽIVALMI

1. Kaj pomeni "zavetišče za živali"?

2. Kaj je bil vzrok, da ste odprli zavetišče?

3. Koliko živali je trenutno pri vas?

4. Katere živali vse imate?

5. Katerih živali je več, psov ali mačk?

6. Ali so te živali na začetku v slabem stanju?

7. Kako dolgo so živali v zavetišču?

8. Koliko živali je lahko naenkrat v vašem zavetišču?

9. Koliko živali povprečno dobi nov dom?

10. Se je že kdaj zgodilo, da ste imeli preveč živali, prostora pa je bilo premalo? Kaj naredite v tem primeru ?

11. Kateri so najpogostejši vzroki za nepravilno ravnanje z živalmi?

12. Ali se število zapuščenih in trpinčenih živali z leti zmanjšuje ali povečuje?

13. Kakšna kazen bi bila najprimernejša za osebe, ki tako ravnaajo?

14. Menite, da bi država morala bolje poskrbeti za take živali?

15. Kako bi zmanjšali število neželenih živali?